

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Топографиялық анатомия және гистология кафедрасы»		52-11
Дәріс кешені "Балалардағы қалыпты кардиореспираторлық жүйе"		.1 беті 8 беттің

ДӘРІС КЕШЕНІ

Пәні: "Балалардағы қалыпты кардиореспираторлық жүйе"

Пән коды: ВККZh 2207

БББ атауы және шифры: 6В10116 "Педиатрия"

Оқу сағаты/кредит көлемі: 30/1,0

Оқу курсы мен семестрі: 2/4

Дәріс көлемі: 2 сағат.

Шымкент, 2024

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Топографиялық анатомия және гистология кафедрасы»		52-11
Дәріс кешені "Балалардағы қалыпты кардиореспираторлық жүйе"		.2 беті 8 беттің

Дәріс кешені «Балалардағы қалыпты кардиореспираторлық жүйе» пәнінің жұмыс оқу бағдарламасына (силлабус) сәйкес әзірленген және "Топографиялық анатомия және гистология" кафедрасының мәжілісінде талқыланды

Хаттама № 1 " 03 09 2024ж.

Кафедра меңгерушісі, м.ғ.к, профессор м.а. Мурзанова Д. А.

O'NTUSTIK QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Топографиялық анатомия және гистология кафедрасы»		52-11
Дәріс кешені "Балалардағы қалыпты кардиореспираторлық жүйе"		.3 беті 8 беттің

№ 1 дәріс.

1. Тақырыбы: Жүрек-қантамыр жүйесінің гистологиялық құрылымы. Жаңа туған нәрестенің қантамыр жүйесі.

2. Мақсаты:

1. Жаңа туылған нәрестелердегі жүрек пен үлкен тамырлардың гистологиялық ұйымдастырылуын түсіну:

* Жүрек пен тамыр тіндерінің негізгі түрлерін ажыратыңыз.

* Жаңа туған нәрестелердегі артериялар мен тамырлар сияқты үлкен тамырлардың құрылымдық ерекшеліктерін түсіндіріңіз.

2. Перинаталдық кезеңдегі жүрек пен қан тамырлары гистологиясындағы қалыпты өзгерістерді анықтау:

* Туылғаннан кейінгі жаңа жағдайларға жүрек-қантамыр жүйесінің бейімделуін сипаттаңыз.

* Жаңа туған нәрестелердегі тамырлардың гистологиялық құрылымының негізгі сипаттамаларын анықтау.

* Жаңа туған нәрестелердегі жүрек-қан тамырлары ауруларын диагностикалау және емдеу контекстінде гистологиялық зерттеулердің нәтижелерін бағалау.

* Балалардағы жүрек-қан тамырлары ауруларының гистологиялық аспектілерін түсіну үшін әдеби деректер мен клиникалық жағдайларды талдау.

3. Дәріс тезистері:

1. Жүрек-тамыр жүйесінің гистологиясына кіріспе:

- Гистологияны тіндердің ғылымы және олардың ағзадағы ұйымдастырылуы ретінде анықтау.

- Жүрек-қантамыр жүйесінің гистологиясын оның функциялары мен патологияларын түсіну үшін зерттеудің маңызы.

2. Жүрек анатомиясы және гистологиясы:

- Жүректің негізгі құрылымдарының сипаттамасы: миокард, эндокард, перикард.

- Жүрек бұлшықетінің гистологиялық құрылымын, жасушалық құрамын және жасушааралық өзара әрекеттесу ерекшеліктерін қарастыру.

3. Қан тамырларының құрылымы:

- Артериялардың, тамырлардың және капиллярлардың анатомиясы мен гистологиясына шолу.

- Тамыр қабырғаларының сипаттамаларын, соның ішінде қабатты құрылымды және тамырларда клапандардың болуын сипаттау.

4. Жаңа туылған нәрестелердегі тамыр жүйесінің дамуы:

- Жаңа туған нәрестелердегі қан тамырларының ерекшеліктерін талқылау.

- Ангиогенез процестерін және өсу факторларының тамыр жүйесінің дамуына әсерін зерттеу.

5. Гистологиялық талдаудың клиникалық маңызы:

- Балалардағы жүрек-қан тамырлары ауруларын диагностикалау және емдеу үшін гистологиялық талдаудың маңыздылығын талқылау.

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Топографиялық анатомия және гистология кафедрасы»		52-11
Дәріс кешені "Балалардағы қалыпты кардиореспираторлық жүйе"		.4 беті 8 беттің

4. Иллюстрациялық материал Презентация, соның ішінде:

- * гистопрепараттардың түрлі-түсті микрографтары
- * электрондық кестелер, сызбалар, суреттер

5. Әдебиет:

Негізгі

1. Гистология, эмбриология, цитология: оқулық / ред. басқ. Ю. И. Афанасьев; Н. А. Юрина; қаз. тіліне ауд. Және жауапты ред. Р. Ж. Есимова; К. Т. Нурсейтова. - 6-бас., өңд. жәнәтолықт. - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 896 бет. Ил
2. Гистология. Комплексные тесты : ответы и пояснения [Текст] : учебное пособие / под ред. проф. С. Л. Кузнецова, проф. Ю. А. Челышева. - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 288 с. : ил
3. Тұңғышбаева, З. Б. Цитология және гистология негіздері [Мәтін] : оқулық / З. Б. Тұңғышбаева. - Алматы : АҚНҰР, 2019. - 248 бет. с.
4. Данилов, Р. К. Гистология, эмбриология, цитология [Текст] : учебник / Р. К. Данилов, Т. Г. Боровая. - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2018. - 520 с. : ил
5. Юй Р. И. Основы гистологии полости рта и зубов : учебное пособие для стоматологов / Р. И. Юй, . - 2-е изд., доп. и перераб. - Алматы : TechSmith, 2023. - 232 с

Қосымша

Тұңғышбаева З.Б. Цитология және гистология негіздері : практикум / З. Б. Тұңғышбаева. - Алматы : АҚНҰР, 2019. - 152 бет. С

Электронды ресурстар

1. Гистология, эмбриология, цитология [Электронный ресурс] : учебник / под ред. Ю. И. Афанасьева. - Электрон. текстовые дан. (41.1Мб). - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2016. - 800 с.
2. Гистология. Комплексные тесты: ответы и пояснения [Электронный ресурс] : учебное пособие / под ред. С. Л. Кузнецова. - Электрон. текстовые дан. (41.1Мб). - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 288 с. –
3. Гистология [Электронный ресурс] : учебное пособие / С. Ю. Виноградов. - Электрон. текстовые дан. (39.6Мб). - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 184 с. –
4. Быков, В. Л. Гистология, цитология и эмбриология [Электронный ресурс] : атлас: учеб. пособие / В. Л. Быков, С. И. Юшканцев. - Электрон. текстовые дан. (68,6 Мб). - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2013. - 296 с. эл.
5. Гистология, эмбриология, цитология [Электронный ресурс] : учебник / под ред. Ю. И. Афанасьева. - Электрон. текстовые дан. (41.1Мб). - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2016. - 800 с.
6. Гистология с основами цитологии. Газизова. А. И., Мурзабекова. Л. М. , 2019<https://aknurpress.kz/login>
7. Гистология. Схемы, таблицы и ситуационные задачи по частной гистологии. Виноградов С.Ю., Диндяев С.В., Криштоп В.В. и др , 2012<https://aknurpress.kz/login>
8. Абілхайров, С.Ы., Алдабергенова, А.К. Цитология және гистология : Электрондық оқулық. . - Жетісай : Университет "Сырдария", 2018.<http://rmebrk.kz/>
9. Аяпова, Жұлдызай Омарқызы Гистология – 2 [Мәтін] : оқу құралы / Жұлдызай Омарқызы Аяпова. - 2-бас. толықт. - Алматы : Эверо, 2017. - 323 б.<http://elib.kaznu.kz/>.

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Топографиялық анатомия және гистология кафедрасы»		52-11
Дәріс кешені "Балалардағы қалыпты кардиореспираторлық жүйе"		.5 беті 8 беттің

10. Аяпова, Жұлдызай Омарқызы Цитология, эмбриология және гистология [Мәтін] : Жоғары медициналық оқу орындарында оқитын студ. арн. оқу құралы / Ж. О.
11. Аяпова. - Алматы : Эверо, 2017. - 269 б. .<http://elib.kaznu.kz/>.
12. Базарбаева, Жаннат Мүсілімқызы Гистология практикумы [Мәтін] : оқу құралы / [ред. Г. Рүстембекова]; әл-Фараби атын. ҚазҰУ. - Алматы : Қазақ ун-ті, 2016. - 112, [2] б. .<http://elib.kaznu.kz/>.
13. Гистология, цитология и эмбриология [Электронный ресурс] : электронно-микроскопические микрофотографии для студентов / ГУ КГМУ имени С. И. Георгиевского, Кафедра гистологии и эмбриологии. - Симферополь : Б.и., 2013. - 48 с. .<http://elib.kaznu.kz/>.
14. Бородулина, О.В. Цитология и гистология – Cytology and histology : Практикум. / Костанайский гос. педагогический университет им. У. Султангазина. - Костанай: КГПУ им.У.Султангазина, 2020. - 100 с. - <http://rmebrk.kz/>

6. Бақылау сұрақтары (кері байланыс):

- * Артериялардың морфофункционалды сипаттамасы.
- * Артериялардың даму көздері
- * Артерия қабырғасының мембраналарының құрылымы
- * Микроциркуляторлық төсек тамырларының морфофункционалды сипаттамасы.
- * Даму көздері
- * Артериоло-венулярлық анастомоздар
- * Жүректің даму көздері
- * Жүрек қабықтарының құрылымы
- * Балалық шақтағы жүрек ерекшеліктері
- * Тамыр қабырғасының құрылымы – бұлшықет және бұлшықет емес түрі
- * Жас ерекшеліктері
- * Жүректің даму көздері
- * Жүрек қабықтарының құрылымы
- * Балалық шақтағы жүрек құрылымының ерекшеліктері
- * Тамыр қабырғасының құрылымы – бұлшықет және бұлшықет емес түрі

№2 дәріс

1.Тақырыбы: Тыныс алу жүйесінің гистологиялық құрылымы. Жаңа туған нәрестенің (тірі және өлі туылған) өкпесінің құрылымы, босанғаннан кейінгі кезеңде өкпенің дамуы.

2.Мақсаты:

- * Студенттерді жаңа туған нәрестелердің тыныс алу жүйесінің негізгі анатомиялық және гистологиялық ерекшеліктерімен таныстыру.
- * Тірі туылған және өлі туылған нәрестелердегі өкпенің гистологиялық құрылымындағы айырмашылықтарды талқылау.

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Топографиялық анатомия және гистология кафедрасы»		52-11
Дәріс кешені "Балалардағы қалыпты кардиореспираторлық жүйе"		.6 беті 8 беттің

- * Туылғаннан кейін өкпенің жаңа ортаға бейімделу ерекшеліктерін зерттеу.
- * Босанғаннан кейінгі кезеңде өкпенің дамуының негізгі кезеңдерін және олардың гистологиялық өзгерістерін қарастырыңыз.
- * Қоршаған орта мен ауаның әсері сияқты сыртқы факторлардың ерте балалық шақтағы өкпенің дамуы мен гистологиялық құрылымына әсерін жарықтандыру.

3. Дәріс тезистері:

1. Тыныс алу жүйесінің гистологиясына кіріспе:

- Тыныс алу жүйесінің анатомиялық ерекшеліктеріне шолу.
- Тыныс алу жүйесінің ағзаның тіршілігін қамтамасыз етудегі рөлі.
- Тыныс алу жүйесін гистологиялық зерттеудің оның функциялары мен патологияларын түсіну үшін маңызы.

2. Жаңа туған нәрестенің өкпе құрылымы:

- Жаңа туған нәрестелердегі өкпе құрылымының ерекшеліктері.
- Жатырдағы өкпе тінінің дамуы және туылғаннан кейін сыртқы ортаға бейімделу.
- Альвеолалардағы беттік белсенді заттың рөлі және оның барабар газ алмасу үшін маңызы.

3. Өлі туылған нәрестенің өкпе құрылымы:

- Өлі туылған нәрестелердегі өкпе тінінің гистологиялық құрылымының ерекшеліктері.
- Жатырдағы өкпе дамуына және мүмкін патологиялық өзгерістерге әртүрлі факторлардың әсері.

4. Босанғаннан кейінгі кезеңде өкпенің дамуы:

- Туылғаннан кейін өкпенің өсуі мен даму процестері.
- Балалардағы өкпе тінінің қалыптасуындағы сыртқы ортаның, тамақтанудың және басқа факторлардың рөлі.
- Өкпенің жатырдан тыс өмір сүру жағдайларына бейімделуі және олардың функционалды жетілдірілуі.

5. Тыныс алу жүйесінің қалыпты дамуы:

- Әр түрлі жастағы балалардағы бронх ағашы мен өкпенің альвеолярлы компоненттерінің құрылымының ерекшеліктері.
- Тыныс алу жүйесінің дамуының қоршаған ортаға бейімделуіне және физиологиялық газ алмасуына әсері.

6. Өкпені гистологиялық зерттеудің клиникалық маңызы:

- Балалардағы тыныс алу жүйесінің жағдайын диагностикалау мен бағалаудағы гистологиялық талдаудың рөлі.
- Өкпедегі гистологиялық өзгерістер мен патологиялық процестер арасындағы байланыс.
- Балалардағы тыныс алу жүйесінің ауруларын дифференциалды диагностикалау кезінде өкпенің гистологиялық құрылымы туралы білімді практикалық қолдану.

7. Қорытынды:

- Дәрістің қорытындылары мен негізгі қорытындыларын шығару.
- Педиатрдың жұмысы және балалардағы тыныс алу жүйесінің ауруларын диагностикалау үшін өкпенің гистологиялық құрылымын түсінудің маңызы.

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Топографиялық анатомия және гистология кафедрасы	52-11	
Дәріс кешені "Балалардағы қалыпты кардиореспираторлық жүйе"	.7 беті 8 беттің	

4. Иллюстрациялық материал: Презентация, соның ішінде:

- * гистопрепараттардың түрлі-түсті микрографтары
- * электрондық кестелер, сызбалар, суреттер

5. Әдебиет:

Негізгі

1. Гистология, эмбриология, цитология: оқулық / ред. басқ. Ю. И. Афанасьев; Н. А. Юрина; қаз. тіліне ауд. Және жауапты ред. Р. Ж. Есимова; К. Т. Нурсейтова. - 6-бас., өңд. жәнәтолықт. - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 896 бет. Ил
2. Гистология. Комплексные тесты : ответы и пояснения [Текст] : учебное пособие / под ред. проф. С. Л. Кузнецова, проф. Ю. А. Челышева. - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 288 с. : ил
3. Тұңғышбаева, З. Б. Цитология және гистология негіздері [Мәтін] : оқулық / З. Б. Тұңғышбаева. - Алматы : АҚНҰР, 2019. - 248 бет. с.
4. Данилов, Р. К. Гистология, эмбриология, цитология [Текст] : учебник / Р. К. Данилов, Т. Г. Боровая. - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2018. - 520 с. : ил
5. Юй Р. И. Основы гистологии полости рта и зубов : учебное пособие для стоматологов / Р. И. Юй, . - 2-е изд., доп. и перераб. - Алматы : TechSmith, 2023. - 232 с

Қосымша

Тұңғышбаева З.Б. Цитология және гистология негіздері : практикум / З. Б. Тұңғышбаева. - Алматы : АҚНҰР, 2019. - 152 бет. С

Электронды басылымдар

1. Гистология, эмбриология, цитология [Электронный ресурс] : учебник / под ред. Ю. И. Афанасьева. - Электрон. текстовые дан. (41.1Мб). - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2016. - 800 с.
2. Гистология. Комплексные тесты: ответы и пояснения [Электронный ресурс] : учебное пособие / под ред. С. Л. Кузнецова. - Электрон. текстовые дан. (41.1Мб). - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 288 с. –
3. Гистология [Электронный ресурс] : учебное пособие / С. Ю. Виноградов. - Электрон. текстовые дан. (39.6Мб). - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 184 с. –
4. Быков, В. Л. Гистология, цитология и эмбриология [Электронный ресурс] : атлас: учеб. пособие / В. Л. Быков, С. И. Юшканцев. - Электрон. текстовые дан. (68,6 Мб). - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2013. - 296 с. эл.
5. Гистология, эмбриология, цитология [Электронный ресурс] : учебник / под ред. Ю. И. Афанасьева. - Электрон. текстовые дан. (41.1Мб). - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2016. - 800 с.
6. Гистология с основами цитологии. Газизова. А. И., Мурзабекова. Л. М. , 2019<https://aknurpress.kz/login>
7. Гистология. Схемы, таблицы и ситуационные задачи по частной гистологии. Виноградов С.Ю., Диндяев С.В., Криштоп В.В. и др , 2012<https://aknurpress.kz/login>
8. Абілхайров, С.Ы., Алдабергенова, А.К. Цитология және гистология : Электрондық оқулық. . - Жетісай : Университет "Сырдария", 2018.<http://rmebrk.kz/>
9. Аяпова, Жұлдызай Омарқызы Гистология – 2 [Мәтін] : оқу құралы / Жұлдызай Омарқызы Аяпова. - 2-бас. толықт. - Алматы : Эверо, 2017. - 323 б.<http://elib.kaznu.kz/>.

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SKMA -1979- MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Топографиялық анатомия және гистология кафедрасы»		52-11
Дәріс кешені "Балалардағы қалыпты кардиореспираторлық жүйе"		.8 беті 8 беттің

10. Аяпова, Жұлдызай Омарқызы Цитология, эмбриология және гистология [Мәтін] : Жоғары медициналық оқу орындарында оқитын студ. арн. оқу құралы / Ж. О.

11. Аяпова. - Алматы : Эверо, 2017. - 269 б. .<http://elib.kaznu.kz/>.

12. Базарбаева, Жаннат Мүсілімқызы Гистология практикумы [Мәтін] : оқу құралы / [ред. Г. Рүстембекова]; әл-Фараби атын. ҚазҰУ. - Алматы : Қазақ ун-ті, 2016. - 112, [2] б. .<http://elib.kaznu.kz/>.

13. Гистология, цитология и эмбриология [Электронный ресурс] : электронно-микроскопические микрофотографии для студентов / ГУ КГМУ имени С. И. Георгиевского, Кафедра гистологии и эмбриологии. - Симферополь : Б.и., 2013. - 48 с. .<http://elib.kaznu.kz/>.

14. Бородулина, О.В. Цитология и гистология – Cytology and histology : Практикум. / Костанайский гос. педагогический университет им. У. Султангазина. - Костанай: КГПУ им.У.Султангазина, 2020. - 100 с. - <http://rmebrk.kz/>

6. Бақылау сұрақтары (кері байланыс):

- * тыныс алу жүйесінің морфофункционалды сипаттамасы
- * даму көздері мен барысы
- * ауа жолдары
- * бронх ағашы
- * ацинустың құрылымы
- * альвеоланың құрылымы
- * сурфактант туралы түсінік